

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18537/2023
07.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Немања Лукић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа Зоран Левајац адвокат из ..., ради вршења родитељског права, уређења начина одржавања личних односа и издржавања по тужби и по противтужби, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 525/22 од 21.12.2022. године, на седници одржаној 07.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 525/22 од 21.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици П2 346/21 од 26.09.2022. године, исправљеном решењем тог суда од 13.06.2023. године, ставом првим изреке одређено је да тужени самостално врши родитељско право над малолетним сином ВВ. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да на име свог доприноса за издржавање малолетног сина плаћа износ од 15.000,00 динара месечно на начин описан у том ставу изреке, почев од 26.09.2022. године па убудуће док за то постоје законски услови или док одлука не буде измењена. Ставом трећим изреке, уређени су лични контакти тужиље са малолетним сином. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиље да самостално врши родитељско право, за обавезивање туженог да доприноси издржавању детета са 30% месечно од зараде и за одржавање личних контаката између туженог и детета на начин наведен у том ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезана је тужиља да накнади туженом трошкове поступка од 98.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду, пресудом Гж2 525/22 од 21.12.2022. године, одбио је жалбу тужиље и потврдио првостепену пресуду, а преиначио решење о трошковима

поступка и одлучио да свака странка сноси своје трошкове (став први изреке), док је ставом другим изреке упутио првостепени суд да исправи пресуду.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку, чије се одредбе примењују у конкретном случају на основу члана 202. Породичног закона, и нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак ...2012. године, у коме је ....2012. године рођен њихов син ВВ. Током брака је тужени, када је био под дејством алкохола, био склон свађама, вици и понижавању тужиле и њеног сина из претходне заједнице, кога никад није прихватио. Заједница живота парничних странака је више пута прекидана, пре коначног прекида 23.12.2020. године (када је избила свађа између парничних странака у коју се умешао старији тужилин син, због чега је тужени позвао полицију, која је тужили изрекла хитну меру ради заштите туженог од насиља), након чега је тужила са синовима отишла код мајке. Брак парничних странака правноснажно је разведен 01.06.2021. године, у ранијем току овог поступка.

Тужила (рођена 1981. године) је ... техничар и власник агенције за ... у којој остварује приходе од око 500 до 1.000 евра месечно. Осим малолетног ВВ, из претходне везе има и пунолетног сина ГГ (рођен 2003. године) који живи са њом, похађа средњу школу, чијем издржавању доприноси његов отац месечним износом од око 10.000,00 динара. Од момента прекида заједнице живота са туженим, тужила станује са мајком која је пензионер (са пензијом од око 31.000,00 динара) у комфорној родитељској кући површине око 200 m², за коју комунални трошкови износе око 15.000,00 динара месечно, у којој и ВВ има своју собу. Тужени (рођен 1972. године) је ... у Војсци Србије, са зарадом од око 105.000,00 динара месечно. Станује у сопственом двоипособном комфорном стану, за који комунални трошкови износе око 24.000,00 динара месечно, у коме мал. ВВ има своју собу. Тужени у свему има помоћ и подршку мајке, која је пензионер са пензијом од око 800-900 евра месечно и живи сама у породичној кући.

Малолетни син парничних странака је нижег основно-школског узраста, уредног психо-физичког развоја, у школској и широј средини не показује знаке неприлагођености, поштује ауторитет, прихваћен је у вршњачкој групи, одговорно се понаша у односу на задатке и ваншколске активности. Да би се подмириле потребе мал. ВВ потребно је месечно издвојити износ од око 35-40.000,00 динара. По неколико дана заредом наизменично борави код сваког од родитеља до окончања бракоразводног поступка. Прекид заједнице утицао је на његово емотивно стање и понашање (почео је да испољава

нервозу и узнемиреност). Оба родитеља су високо мотивисана да самостално врше родитељско право и поседују основне способности за задовољење базичних потреба детета, с тим што њихова несарадња и конфликти могу знатно да умање њихове компетенције. Све време од прекида заједнице окупирани су партнерским односом, узајамним негативним емоцијама и борбом око детета, приказујући себе у пожељном светлу и као жртву.

Орган старатељства није проценио да би брига родитеља о детету могла да буде угрожена тензичним међусобним односима. Мал. син парничних странака воли оба родитеља, али балансира између њих. Пред стручним тимом органа старатељства изјаснио се 15.07.2022. године (тада је имао десет година), да би радије живео код оца. Орган старатељства је мишљења да су оба родитеља подобна за вршење родитељског права.

Имајући наведено у виду, нижестепени судови су самостално вршење родитељског права поверили туженом, водећи рачуна о томе да су оба родитеља високо мотивисана и подобна за вршење родитељског права, да је њихов малолетни син изразио жељу да остане да живи са оцем, као и чињеницу да је дете од рођења живело у стану у коме живи отац, који има све потребне услове да самостално врши родитељско право. О одржавању личних односа детета са тужиљом судови су одлучили на основу члана 73. Породичног закона, тако што су одредили да ће се одвијати сваког другог викенда од петка у 16,00 часова до недеље у 16,00 часова; једног радног дана у седмици у којој дете не иде код мајке на викенд, сваког другог државног и верског празника; током половине зимског и летњег распуста, с тим да родитељи могу проширити овај модел уз претходни договор. С обзиром на тужиљине имовинске прилике, потребе малолетног сина странака и могућности туженог, тужила је обавезана да доприноси издржавању малолетног сина плаћањем месечног износа од 15.000,00 динара, што неће угрозити њену нити егзистенцију њеног старијег сина који је на редовном школовању, док ће преостали износ обезбедити, без опасности по сопствену егзистенцију, тужени.

По налажењу Врховног суда, побијана другостепена пресуда је заснована на правилној примени материјалног права. Нижестепени судови су правилно закључили да је најбољи интерес детета, који подразумева удољовавање на најбољи могући начин његовим емотивним и развојним потребама, поуздано утврђен у спроведеном судском поступку и да вршење родитељског права треба поверити туженом. Правилне су и одлуке о уређењу и начину одржавања личних односа детета са мајком и о издржавању.

Суд је ценио наводе ревизије и нашао да су исти неосновани. У ревизији се нетачно указује да је малолетни сина странака имао девет година када је давао изјаву о томе код ког би родитеља радије живео и да је другостепени суд, приликом претходног укидања пресуде, наложио да се обави психијатријско вештачење ради утврђивања који родитељ може боље да задовољи психо-социјалне потребе детета, да је потом такав предлог тужиље одбијен, а да је другостепени суд касније недоследно закључио да то није неопходно, пошто није спорно да оба родитеља поседују родитељске компетенције.

Разговор са малолетним сином странака, с обзиром на одредбу члана 65. став 1. Породичног закона којом је прописано да дете које је способно да формира своје

мишљење има право слободног изражавања тог мишљења, обављен је 12. јула 2022. године, када је дете већ било напунило 10 година, што је узраст који му омогућава, у смислу става 4. истог члана, да слободно и непосредно изрази своје мишљење у сваком судском или управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Разговор са дететом обавио је стручни тим органа старатељства, најпре у присуству родитеља, којима су претходно дате смернице за њихово поступање приликом разговора и информације о процедури која ће бити спроведена а затим, по жељи детета, и без присуства родитеља. Стручни тим је притом оценио да је изглед и понашање детета у складу са његовом доби, да је дете уредног психофизичког статуса, да се комуникација са њим успоставља и одржава без потешкоћа, да је вербално задовољавајућа и продуктивна, да је фокусиран на питања, да му реченице имају логичан след и да су његове емоционалне реакције у складу са вербалним садржајем и ситуацијом у којој се налази, из чега произлази да је дете парничних странака у стању да формира своје мишљење и да је, пошто је навршило 10. годину живота, могло слободно и непосредно и да га изрази.

Претходном укидајућом одлуком било је наложено првостепеном суду да прибави, у смислу чл. 270. у вези с чланом 266. став 1. Породичног закона, допунски налаз и стручно мишљење од органа старатељства у погледу опсервације свих аспеката конкретног случаја, свеобухватније оцене животних потреба мал. детета и давања конкретног предлога коме од родитеља би требало дете поверити. Тек уколико орган старатељства не би поступио по захтеву суда на одговорајући начин, суду је било предочено да је властан, у смислу члана 205. Породичног закона, да одреди и вештачење. Околност да је првостепени суд вештачење најпре одредио а затим га опозвао, након што је више институција било у немогућности да га обави, прибавивши у међувремену допунски налаз и мишљење органа старатељства од 04.08.2022. године, не поткрепљује ревизијски навод да је чињенично стање остало непотпуно или неправилно утврђено. За своја процесна решења суд није везан и може их опозвати до закључења главне расправе, уколико правилно утврди све чињенице које су битне за доношење правилне одлуке, како је и учињено у конкретном случају. У овом случају одлука није донета само због тога што се током поступка малолетно дете парничних странака, у моменту када је већ било навршило десет година, изјаснило да би радије живело код оца. Овој изјави детета, за које је стручни тим органа старатељства оценио да је у стању да формира своје мишљење и да га слободно и непосредно изрази, нижестепени судови су посветили дужну пажњу, у складу са годинама живота и зрелошћу детета, имајући у виду и све остале утврђене чињенице, када су закључили да је најбољи интерес малолетног детета утврђен оценом свих постојећих околности. Стога није основан ревизијски навод да нижестепени судови нису поступили у складу са чланом 12. став 1. Конвенције о правима детета, која подразумева суштински исто што и цитиране одредбе члана 65. Породичног закона, а то је да дете које је способно да формира своје сопствено мишљење има право да га слободно изрази, а да је суд дужан да тако израженом мишљењу детета посвети дужну пажњу у складу са годинама живота и зрелошћу детета. Дакле, имајући све наведено у виду и руководећи се најбољим интересом детета, који подразумева удовољавање на најбољи могући начин дететовим емотивним и развојним потребама, нижестепени судови су одлуку у овом спору донели правилном применом члана 266. став 1. и 272. став 2. Породичног закона.

Неосновани су и остали наводи ревизије, којима се понављају наводи истицани у жалби против првостепене пресуде, а које је и другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

С обзиром на изложено, одлучено је као у изреци, на основу члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић